

Σύγχρονη Ιστορία της Ελλάδος (1875-σήμερα)

I. Ο Χαρίλαος Τρικούπης και η εποχή του

Ο Χαρίλαος Τρικούπης υπήρξε μία από τις σημαντικότερες πολιτικές προσωπικότητες της νεότερης ελληνικής ιστορίας. Η περίοδος της δράσης του (1875–1895) χαρακτηρίζεται από μεταρρυθμίσεις, οικονομικές προκλήσεις και συγκρούσεις με το παραδοσιακό πολιτικό κατεστημένο.

Σκοπός αυτού του οδηγού είναι να παρέχει **συνοπτική αλλά ουσιαστική κατανόηση** του έργου και της εποχής του Τρικούπη, προσαρμοσμένη στις ανάγκες των μαθητών που προετοιμάζονται για τις εξετάσεις.

Ποιος ήταν ο Χαρίλαος Τρικούπης;

- **Γέννηση:** 1832, Ναύπλιο
- **Θάνατος:** 1896, Κάννες, Γαλλία
- **Προέλευση:** Από οικογένεια διανοουμένων και πολιτικών
- **Σπουδές:** Νομικά στο Πανεπιστήμιο Αθηνών & Διπλωματία στο Λονδίνο

Πολιτική Δράση

17 Πρώτη Ανάμιξη στην Πολιτική (1865–1875)

- Υπηρέτησε ως διπλωμάτης και στη συνέχεια υπουργός Εξωτερικών.
- Έγινε γνωστός με το άρθρο "**Τις πταίει;**" (1875), με το οποίο κατηγόρησε ευθέως τον βασιλιά για κατάχρηση εξουσίας.

Ο Πρωθυπουργός των Μεταρρυθμίσεων (1875–1895)

- Διετέλεσε **επτά φορές πρωθυπουργός**.
- Στήριξε την **αρχή της δεδηλωμένης**, δηλαδή ότι η κυβέρνηση πρέπει να έχει την εμπιστοσύνη της Βουλής.

Σύγχρονη Ιστορία της Ελλάδος (1875-σήμερα)

Μεταρρυθμιστικό Έργο

Τομέας	Δράσεις
Συγκοινωνίες	Κατασκευή σιδηροδρόμων και οδικών δικτύων
Οικονομία	Εσωτερικά δάνεια, φορολογικές μεταρρυθμίσεις
Δημόσια Διοίκηση	Εκσυγχρονισμός κρατικών υπηρεσιών
Εκπαίδευση	Υποστήριξη της δημόσιας εκπαίδευσης και ιδρυμάτων

Η Οικονομική Κρίση & Η Πτώση

- Το φιλόδοξο έργο του Τρικούπη βασίστηκε σε **υπερδανεισμό**.
- Η **οικονομική κατάρρευση** το 1893 οδήγησε στη γνωστή φράση: **"Δυστυχώς επτωχεύσαμεν"**
- Η πτώχευση αυτή κλόνισε την εμπιστοσύνη του λαού και των ξένων δανειστών.
- Τελικά, ο Τρικούπης αποχώρησε από την πολιτική το 1895.

Σημασία & Κληρονομιά

- Οραματιστής της **εκσυγχρονιστικής Ελλάδας**
- Παρότι δεν κατάφερε να ολοκληρώσει τα έργα του, έθεσε τα θεμέλια για τον 20ό αιώνα.
- Αντιπαρατέθηκε με παραδοσιακές δυνάμεις και **αντιπροσωπεύει τον αγώνα για θεσμική σταθερότητα και ανάπτυξη**.

Ερωτήσεις Προετοιμασίας για Εξετάσεις

1. Ποια ήταν τα κύρια στοιχεία της μεταρρυθμιστικής πολιτικής του Τρικούπη;

Η μεταρρυθμιστική πολιτική του Χαρίλαου Τρικούπη είχε ως κύριο στόχο τον **εκσυγχρονισμό του ελληνικού κράτους** και την προσαρμογή του στα ευρωπαϊκά πρότυπα. Τα βασικά στοιχεία της πολιτικής του ήταν:

- **Ανάπτυξη των υποδομών:** Κατασκευή σιδηροδρομικών γραμμών, δρόμων, γεφυρών και λιμανιών για τη βελτίωση των συγκοινωνιών και της εσωτερικής αγοράς.
- **Οργάνωση της δημόσιας διοίκησης:** Εκσυγχρονισμός των κρατικών υπηρεσιών με στόχο τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και τη μείωση της διαφθοράς.
- **Οικονομικές μεταρρυθμίσεις:** Επιδίωξη αύξησης των εσόδων του κράτους μέσω δανείων, βελτίωσης της φορολογίας και προσέλκυσης επενδύσεων.
- **Στήριξη της παιδείας:** Προώθηση της δημόσιας εκπαίδευσης και ίδρυση νέων σχολείων και εκπαιδευτικών ιδρυμάτων.
- **Πολιτικός εκσυγχρονισμός:** Εδραίωση της κοινοβουλευτικής δημοκρατίας και του κράτους δικαίου.

2. Τι ήταν η "αρχή της δεδηλωμένης" και ποια η σημασία της;

Η "αρχή της δεδηλωμένης" καθιερώθηκε το 1875 και αποτέλεσε **ορόσημο για τη λειτουργία της κοινοβουλευτικής δημοκρατίας** στην Ελλάδα. Σύμφωνα με αυτήν, ο βασιλιάς οφείλει να διορίζει ως πρωθυπουργό **τον ηγέτη της παράταξης που διαθέτει την εμπιστοσύνη της Βουλής** (τη «δεδηλωμένη» εμπιστοσύνη της πλειοψηφίας των βουλευτών).

Σημασία:

- Ενίσχυσε τη **λαϊκή κυριαρχία** και περιορίσε την αυθαίρετη επέμβαση του βασιλιά στην πολιτική ζωή.
- Καθιέρωσε την **κυβερνητική σταθερότητα**, καθώς ο εκάστοτε πρωθυπουργός στηριζόταν πλέον σε κοινοβουλευτική πλειοψηφία.
- Αποτελεί μέχρι σήμερα **θεμέλιο λίθο του κοινοβουλευτισμού** στην Ελλάδα.

3. Ποιες ήταν οι αιτίες της οικονομικής πτώχευσης του 1893;

Η οικονομική πτώχευση της Ελλάδας το 1893 ήταν αποτέλεσμα **συνδυασμού εσωτερικών αδυναμιών και εξωτερικών πιέσεων**. Οι κυριότερες αιτίες ήταν:

Σύγχρονη Ιστορία της Ελλάδος (1875-σήμερα)

- **Υπερβολικός δανεισμός:** Η κυβέρνηση Τρικούπη κατέφυγε σε συνεχείς εξωτερικούς και εσωτερικούς δανεισμούς για να χρηματοδοτήσει τα μεγάλα έργα υποδομής.
- **Ανεπαρκή κρατικά έσοδα:** Η φορολογική βάση της χώρας ήταν αδύναμη και η φοροεισπρακτική μηχανή αναποτελεσματική.
- **Αύξηση του ελλείμματος:** Τα δημόσια έξοδα ξεπερνούσαν κατά πολύ τα έσοδα.
- **Διεθνείς οικονομικές κρίσεις:** Η παγκόσμια οικονομική ύφεση δυσχέρανε την εξυπηρέτηση των δανείων και την πρόσβαση σε νέα.
- **Απώλεια εμπιστοσύνης των δανειστών:** Η αδυναμία πληρωμής των τόκων οδήγησε στην επίσημη δήλωση πτώχευσης με τη φράση του Τρικούπη «Δυστυχώς επτωχεύσαμεν».

4. Ποια είναι η ιστορική σημασία της φράσης "Δυστυχώς επτωχεύσαμεν";

Η φράση "**Δυστυχώς επτωχεύσαμεν**", που ειπώθηκε από τον Χαρίλαο Τρικούπη το 1893, αποτελεί **ιστορική παραδοχή οικονομικής αποτυχίας** του κράτους και έχει σημαντικό συμβολισμό:

- **Σηματοδοτεί την πτώχευση του ελληνικού κράτους**, δηλαδή την επίσημη αδυναμία αποπληρωμής των χρεών του προς τους ξένους δανειστές.
- **Αντικατοπτρίζει το τέλος της εποχής των μεγάλων έργων** και των φιλόδοξων μεταρρυθμίσεων.
- **Ανέδειξε τα όρια του υπερβολικού δανεισμού χωρίς αντίστοιχα παραγωγικά αποτελέσματα.**
- **Ενίσχυσε την ανάγκη για δημοσιονομική πειθαρχία**, ενώ ταυτόχρονα λειτούργησε ως πολιτική ήττα για τον ίδιο τον Τρικούπη.
- Παραμένει μέχρι σήμερα ως **ισχυρό σύμβολο της πολιτικής ειλικρίνειας** αλλά και της οικονομικής ευθραυστότητας του κράτους.

Τελική Επανάληψη

- ◆ Να θυμάστε: Ο Χαρίλαος Τρικούπης **προσπάθησε να φέρει την Ελλάδα στον ευρωπαϊκό εκσυγχρονισμό**, αλλά οι περιορισμένοι πόροι και οι εσωτερικές αντιστάσεις τον εμπόδισαν.
- ◆ Στις εξετάσεις, επικεντρωθείτε: στο **όραμά του**, στις **πρακτικές ενέργειες** και στα **εμπόδια** που αντιμετώπισε.

Σύγχρονη Ιστορία της Ελλάδος (1875-σήμερα)

II. Η μετάβαση από τον Χαρίλαο Τρικούπη στον Ελευθέριο Βενιζέλο

Η μετάβαση από τον Χαρίλαο Τρικούπη στον Ελευθέριο Βενιζέλο δεν αποτελεί απλώς μια αλλαγή πολιτικών προσώπων. Αντιπροσωπεύει μια βαθύτερη μεταβολή στο όραμα, τις προτεραιότητες και τη φύση της πολιτικής ηγεσίας στην Ελλάδα, καθώς η χώρα περνούσε από τη φάση του εσωτερικού εκσυγχρονισμού σε αυτήν της εξωτερικής διεκδίκησης και εθνικής επέκτασης.

Ο Τρικούπης και η παρακμή του παλαιού πολιτικού κόσμου

Ο Χαρίλαος Τρικούπης, ηγετική φυσιογνωμία του τέλους του 19ου αιώνα, εκπροσώπησε τον **φιλελεύθερο εκσυγχρονισμό**. Το έργο του εστίασε στη βελτίωση των υποδομών, την ενίσχυση των θεσμών, την οργάνωση του κράτους και τη θέσπιση κοινοβουλευτικών αρχών όπως η **αρχή της δεδηλωμένης**.

Ωστόσο, η **οικονομική πτώχευση του 1893** και η κόπωση της κοινωνίας από τις συνεχείς θυσίες χωρίς άμεσα αποτελέσματα, οδήγησαν στην **πτώση του πολιτικού κύρους του Τρικούπη**. Η παραίτησή του το 1895 σηματοδότησε το τέλος μιας εποχής και άφησε την Ελλάδα σε πολιτική και κοινωνική αβεβαιότητα.

Η αποτυχία του 1897 και η ανάγκη για ανανέωση

Το 1897, η Ελλάδα οδηγήθηκε σε **πόλεμο με την Οθωμανική Αυτοκρατορία**, με καταστροφικά αποτελέσματα. Η **ήττα στον Ελληνοτουρκικό Πόλεμο** όχι μόνο ταπείνωσε τη χώρα, αλλά ανέδειξε και τις **ελλείψεις στον στρατιωτικό, διοικητικό και πολιτικό τομέα**.

Ακολούθησε περίοδος **πολιτικής στασιμότητας και απαξίωσης** των παραδοσιακών κομμάτων (Τρικουπικών και Δηλιγιαννικών), καθώς αυξανόταν η δυσαρέσκεια του λαού, των διανοουμένων και των στρατιωτικών απέναντι στο υπάρχον σύστημα.

Το Κίνημα στο Γουδί και το άνοιγμα για νέα ηγεσία

Το **1909**, το **Κίνημα στο Γουδί** από τον Στρατιωτικό Σύνδεσμο ανέδειξε τη **λαϊκή απαίτηση για ριζικές αλλαγές**: εξυγίανση του κράτους, ενίσχυση των ενόπλων δυνάμεων, περιορισμός των αναχρονιστικών στοιχείων της πολιτικής ζωής.

Ο Σύνδεσμος, αν και δεν επιδίωξε κατάληψη εξουσίας, **κάλεσε τον Ελευθέριο Βενιζέλο**, γνωστό από την πολιτική του δράση στην Κρήτη, να αναλάβει ηγετικό ρόλο στην Ελλάδα.

Σύγχρονη Ιστορία της Ελλάδος (1875-σήμερα)

Ο Ελευθέριος Βενιζέλος: Νέα εποχή, νέο όραμα

Ο Βενιζέλος ήρθε στην Αθήνα το 1910 και σε ελάχιστο χρόνο κατάφερε να εδραιωθεί ως η κυρίαρχη πολιτική δύναμη. Το **όραμά του** **διέφερε σημαντικά** από αυτό του Τρικούπη:

- Δεν περιορίστηκε σε μεταρρυθμίσεις της εσωτερικής διοίκησης.
- Στόχευσε στην **υλοποίηση της Μεγάλης Ιδέας**, δηλαδή στην εθνική ολοκλήρωση και επέκταση.
- Οργάνωσε **σύγχρονες ένοπλες δυνάμεις**, προχώρησε σε **συνταγματική αναθεώρηση (1911)** και επέτυχε **διπλωματικές και στρατιωτικές νίκες** στους **Βαλκανικούς Πολέμους (1912–1913)**.

Διαφορές Τρικούπη - Βενιζέλου

Τομέας	Χαρίλαος Τρικούπης	Ελευθέριος Βενιζέλος
Κύρια Εστίαση	Εκσυγχρονισμός εσωτερικού κράτους	Εθνική ολοκλήρωση, εξωτερική πολιτική
Μέσα επίτευξης στόχων	Μεταρρυθμίσεις, οικονομικός δανεισμός, θεσμικές αλλαγές	Στρατιωτική ενίσχυση, διπλωματικές στρατηγικές
Πολιτικό Πλαίσιο	Κοινοβουλευτική σταθερότητα με αργή πρόοδο	Γοργές μεταβολές με δυναμική λαϊκή στήριξη
Αντιμετώπιση κρίσεων	Οικονομική πτώχευση	Στρατιωτική επιτυχία και γεωγραφική επέκταση
Κληρονομιά	Βάσεις εκσυγχρονισμού	Επέκταση της ελληνικής επικράτειας, νέο εθνικό ήθος

Συμπερασματικά

Η μετάβαση από τον Χαρίλαο Τρικούπη στον Ελευθέριο Βενιζέλο αντιπροσωπεύει τη **μεταμόρφωση της Ελλάδας από ένα κράτος που προσπαθούσε να εδραιώσει τη λειτουργία του**, σε μια **δύναμη που επιδίωκε τη γεωπολιτική του εδραίωση**.

Ενώ ο Τρικούπης υπήρξε ο θεμελιωτής της σύγχρονης Ελλάδας, ο Βενιζέλος αποτέλεσε τον εκφραστή του ελληνικού δυναμισμού του 20ού αιώνα.

Ερωτήσεις Μελέτης

1. Ποιοι λόγοι οδήγησαν στην παρακμή της πολιτικής περιόδου Τρικούπη;

Η πολιτική περίοδος του Χαρίλαου Τρικούπη, παρότι χαρακτηρίστηκε από σημαντικές μεταρρυθμίσεις και φιλελεύθερο όραμα, οδηγήθηκε σε παρακμή για πολλούς λόγους:

- **Οικονομικός υπερδανεισμός:** Η συνεχής προσφυγή σε εσωτερικά και εξωτερικά δάνεια για τη χρηματοδότηση των μεγάλων έργων (σιδηροδρόμοι, λιμάνια, δημόσια διοίκηση) οδήγησε σε διογκωμένο δημόσιο χρέος.
- **Πτώχευση του 1893:** Η δήλωση «Δυστυχώς επτωχεύσαμεν» συμβόλιζε την αποτυχία του οικονομικού του σχεδίου και έπληξε την αξιοπιστία της χώρας.
- **Έλλειψη άμεσων αποτελεσμάτων για τον λαό:** Παρόλο που οι μεταρρυθμίσεις ήταν δομικές, οι πολίτες δεν έβλεπαν άμεσα οφέλη στην καθημερινότητά τους, με αποτέλεσμα τη φθορά της λαϊκής στήριξης.
- **Πολιτική φθορά και κόπωση:** Η μακρόχρονη παρουσία του Τρικούπη στην εξουσία, σε συνδυασμό με τη σκληρή αντιπολίτευση και τη συνεχή εναλλαγή με τον Δηλιγιάννη, αποδυνάμωσαν την εμπιστοσύνη στο πολιτικό του όραμα.

2. Τι προκάλεσε το Κίνημα στο Γουδί και ποιος ήταν ο ρόλος του Βενιζέλου σε αυτό;

Το **Κίνημα στο Γουδί** του 1909 προκλήθηκε από μια σειρά παραγόντων που ενίσχυσαν την ανάγκη για ριζική πολιτική ανανέωση:

- **Ήττα στον Ελληνοτουρκικό Πόλεμο (1897):** Η ταπεινωτική ήττα ανέδειξε τις αδυναμίες του κράτους και του στρατού.
- **Απογοήτευση από το πολιτικό σύστημα:** Τα παραδοσιακά κόμματα είχαν χάσει την αξιοπιστία τους, καθώς δεν κατάφερναν να διαχειριστούν τις προκλήσεις της εποχής.
- **Ανάγκη στρατιωτικής αναδιοργάνωσης:** Ο στρατός ήταν ανοργάνωτος, με ανεπαρκή εκπαίδευση και εξοπλισμό.
- **Συγκρότηση Στρατιωτικού Συνδέσμου:** Μια ομάδα αξιωματικών οργάνωσε το Κίνημα απαιτώντας μεταρρυθμίσεις χωρίς να επιδιώκει την κατάληψη εξουσίας.

Ο ρόλος του Ελευθερίου Βενιζέλου:

- Ο Βενιζέλος, ήδη αναγνωρισμένος από την πολιτική του δράση στην Κρήτη, **προσκλήθηκε από τον Σύνδεσμο** ως ιδανικός πολιτικός για να ηγηθεί της

Σύγχρονη Ιστορία της Ελλάδος (1875-σήμερα)

μεταρρυθμιστικής πορείας.

- Αν και δεν συμμετείχε άμεσα στο Κίνημα, **ανέλαβε τον πολιτικό του απόηχο**, μετατρέποντας τις απαιτήσεις των στρατιωτικών και του λαού σε ολοκληρωμένο πολιτικό σχέδιο μεταρρυθμίσεων.

3. Ποιες είναι οι βασικές διαφορές στην πολιτική προσέγγιση Τρικούπη και Βενιζέλου;

Παρά το γεγονός ότι και οι δύο ηγέτες θεωρούνται μεταρρυθμιστές, υπήρχαν **θεμελιώδεις διαφορές** στον τρόπο προσέγγισης της πολιτικής και των στόχων τους:

Πτυχή	Χαρίλαος Τρικούπης	Ελευθέριος Βενιζέλος
Όραμα	Εκσυγχρονισμός του κράτους και των θεσμών	Εθνική ολοκλήρωση και γεωπολιτική επέκταση
Προτεραιότητες	Υποδομές, δημόσια διοίκηση, θεσμοθέτηση	Στρατός, διπλωματία, εθνικοί αγώνες
Τρόπος δράσης	Σταδιακή πρόοδος, κοινοβουλευτικός διάλογος	Γρήγορες μεταρρυθμίσεις, πολιτική αποφασιστικότητα
Αποτελέσματα	Οικονομική κρίση, θεσμική σταθεροποίηση	Εθνικές νίκες, κοινωνική ανασυγκρότηση

4. Πώς επηρέασαν την πορεία της Ελλάδας οι πρώτες μεταρρυθμίσεις και πολιτικές του Βενιζέλου;

Οι πρώτες ενέργειες του Ελευθερίου Βενιζέλου είχαν **καταλυτικό αντίκτυπο** στην πορεία του ελληνικού κράτους:

- **Συνταγματική Αναθεώρηση (1911):** Προώθησε νέα δικαιώματα, αναδιοργάνωση της διοίκησης και ενίσχυση της δικαιοσύνης.
- **Αναδιοργάνωση του στρατού και του ναυτικού:** Η χώρα απέκτησε αξιόμαχες ένοπλες δυνάμεις ικανές να ανταποκριθούν σε εθνικούς στόχους.

Σύγχρονη Ιστορία της Ελλάδος (1875-σήμερα)

- **Βαλκανικοί Πόλεμοι (1912–1913):** Οδήγησαν στον διπλασιασμό της ελληνικής επικράτειας, επιβεβαιώνοντας το εθνικό του όραμα.
- **Ενίσχυση της διεθνούς θέσης της Ελλάδας:** Μέσω διπλωματικών συμμαχιών και αποφασιστικής εξωτερικής πολιτικής, η Ελλάδα απέκτησε κύρος στα Βαλκάνια και την Ευρώπη.
- **Αναγέννηση του πολιτικού ήθους:** Ο Βενιζέλος έφερε νέο πολιτικό ήθος, αξιοκρατία και εμπιστοσύνη των πολιτών προς το κράτος.

Η περίοδος αυτή έθεσε τα θεμέλια για την **ελληνική επέκταση και την πολιτική σταθερότητα** της πρώτης δεκαετίας του 20ού αιώνα.

Σύγχρονη Ιστορία της Ελλάδος (1875-σήμερα)

III. Βαλκανικοί Πόλεμοι και Μικρασιατική Καταστροφή

Από τον εθνικό θρίαμβο στην εθνική τραγωδία (1912–1922)

Εισαγωγή

Η δεκαετία 1912–1922 υπήρξε μία από τις πιο δραματικές και καθοριστικές στην ιστορία της σύγχρονης Ελλάδας. Μέσα σε δέκα μόλις χρόνια, η Ελλάδα γνώρισε:

- Εδαφική επέκταση χωρίς προηγούμενο,
- Πολιτική πόλωση και διχασμό,
- Συμμετοχή σε μεγάλες πολεμικές επιχειρήσεις,
- Και τέλος, μια εθνική τραγωδία με ανυπολόγιστες συνέπειες: τη **Μικρασιατική Καταστροφή**.

Οι Βαλκανικοί Πόλεμοι (1912–1913)

Ιστορικό Πλαίσιο

Οι Οθωμανοί κατείχαν ακόμη εδάφη στα Βαλκάνια, τα οποία θεωρούνταν ελληνικά, σερβικά, βουλγαρικά ή αλβανικά. Τα χριστιανικά κράτη επιδίωκαν να απελευθερώσουν τους πληθυσμούς αυτούς.

Πρώτος Βαλκανικός Πόλεμος (1912–1913)

- Συμμαχία Ελλάδας, Σερβίας, Βουλγαρίας και Μαυροβουνίου κατά της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.
- Η Ελλάδα απελευθέρωσε τη **Θεσσαλονίκη**, τα **Ιωάννινα**, την **Μακεδονία** και μεγάλα τμήματα της **Ηπείρου** και της **Θράκης**.
- Μεγάλος στρατιωτικός θρίαμβος με σημαντικά εδαφικά οφέλη.

Δεύτερος Βαλκανικός Πόλεμος (1913)

- Ξέσπασε ανάμεσα στην Ελλάδα, τη Σερβία και τη Ρουμανία από τη μια, και τη Βουλγαρία από την άλλη, λόγω διαφωνιών για τη διανομή των εδαφών.

Σύγχρονη Ιστορία της Ελλάδος (1875-σήμερα)

- Η Ελλάδα κερδίζει ξανά, κατοχυρώνει τη **Δυτική Μακεδονία** και μέρος της **Θράκης**.

Συνθήκες

- **Συνθήκη του Βουκουρεστίου (1913)**: Η Ελλάδα διπλασιάζει την έκτασή της και τον πληθυσμό της.

Ενδιάμεση Περίοδος και Εθνικός Διχασμός (1915–1920)

Ο Α' Παγκόσμιος Πόλεμος

- Η Ελλάδα διχάστηκε: ο **Βενιζέλος** ήθελε να μπει στον πόλεμο υπέρ της Αντάντ, ενώ ο **Βασιλιάς Κωνσταντίνος** προτιμούσε ουδετερότητα ή φιλογερμανική στάση.
- Προκλήθηκε ο **Εθνικός Διχασμός**, με διπλές κυβερνήσεις και συγκρούσεις.

Συνθήκη των Σεβρών (1920)

- Η Ελλάδα, με την υπογραφή της συνθήκης, αποκτά τον έλεγχο της **Σμύρνης**, της **Ανατολικής Θράκης**, και ενισχύει τη θέση της στη **Μικρά Ασία**.
- Το όραμα της **Μεγάλης Ιδέας** φάνηκε ότι πλησιάζει στην ολοκλήρωσή του.

Η Μικρασιατική Εκστρατεία και Καταστροφή (1919–1922)

Η Αρχή της Εκστρατείας

- Η Ελλάδα στέλνει στρατεύματα στη Σμύρνη το 1919, με έγκριση της Αντάντ, για να «προστατεύσει» τον ελληνικό πληθυσμό.
- Η αρχική προέλαση ήταν επιτυχημένη: ο ελληνικός στρατός έφτασε έως το **Σαγγάριο Ποταμό**, πολύ κοντά στην Άγκυρα.

Οι Ανατροπές

- **Πολιτικές αλλαγές** στην Ελλάδα (εκλογική ήττα Βενιζέλου το 1920, επιστροφή Κωνσταντίνου) οδήγησαν σε **διπλωματική απομόνωση**.

Σύγχρονη Ιστορία της Ελλάδος (1875-σήμερα)

- Οι πρώην σύμμαχοι αποστασιοποιήθηκαν ή στράφηκαν υπέρ του **Κεμάλ Ατατούρκ**.
- Ο ελληνικός στρατός απομονώθηκε, χωρίς εφόδια, ενισχύσεις και διεθνή στήριξη.

Η Καταστροφή του 1922

- Τον Αύγουστο του 1922, οι τουρκικές δυνάμεις εξαπέλυσαν γενική αντεπίθεση.
- Ο ελληνικός στρατός υποχώρησε άτακτα.
- Στις **27 Αυγούστου 1922 (9 Σεπτεμβρίου με νέο ημερολόγιο)**, η **Σμύρνη** καίγεται. Χιλιάδες Έλληνες και Αρμένιοι σφαγιάζονται ή χάνουν τη ζωή τους στην προσφυγιά.
- Περίπου **1.200.000 πρόσφυγες** καταφεύγουν στην Ελλάδα.

Συνθήκη της Λωζάνης (1923)

- Τερματίζει τον ελληνοτουρκικό πόλεμο.
- Καταργεί τη Συνθήκη των Σεβρών.
- Επιβάλλει **υποχρεωτική ανταλλαγή πληθυσμών**: οι μουσουλμάνοι της Ελλάδας μετακινούνται στην Τουρκία και οι χριστιανοί της Τουρκίας στην Ελλάδα.
- Η Ελλάδα εγκαταλείπει οριστικά κάθε εδαφική διεκδίκηση στη Μικρά Ασία.

Συμπεράσματα

- Οι Βαλκανικοί Πόλεμοι έφεραν **εθνική υπερηφάνεια** και **γεωγραφική επέκταση**.
- Η Μικρασιατική Εκστρατεία ξεκίνησε με μεγάλες ελπίδες, αλλά κατέληξε σε **τραγωδία**.
- Η **Μικρασιατική Καταστροφή** σηματοδότησε το τέλος της **Μεγάλης Ιδέας** και την αρχή μιας νέας πραγματικότητας για την Ελλάδα: πολιτικά ασταθής, γεμάτη πρόσφυγες, αλλά και αναγκασμένη να επανεφεύρει τον εαυτό της.

Σύγχρονη Ιστορία της Ελλάδος (1875-σήμερα)

IV. Μεσοπόλεμος

Η περίοδος του Μεσοπολέμου στην Ελλάδα, από το 1923 έως το 1940, ήταν εποχή **πολιτικής ρευστότητας, κοινωνικών ανακατατάξεων και οικονομικών κρίσεων**, αλλά και **μεταρρυθμίσεων και προσπαθειών εκσυγχρονισμού**.

Η χώρα βγήκε τραυματισμένη από τη Μικρασιατική Καταστροφή, υποδέχτηκε πάνω από ένα εκατομμύριο πρόσφυγες και μπήκε σε μια πορεία με συνεχείς εναλλαγές πολιτευμάτων, πραξικοπήματα και εμφυλιοπολεμικές εντάσεις.

Η Ελλάδα μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή

Η **προσφυγική κρίση** ήταν η μεγαλύτερη πρόκληση. Περισσότεροι από **1.200.000 πρόσφυγες** από τη Μικρά Ασία έφτασαν στην Ελλάδα, αλλάζοντας ριζικά τη δημογραφική, οικονομική και πολιτιστική εικόνα της χώρας.

- ◆ Οικονομικά, η Ελλάδα πιάστηκε: έπρεπε να στεγάσει, να θρέψει και να ενσωματώσει αυτούς τους πληθυσμούς.
- ◆ Κοινωνικά, οι σχέσεις ανάμεσα σε γηγενείς και πρόσφυγες δεν ήταν πάντα αρμονικές.
- ◆ Πολιτικά, η αστάθεια εντάθηκε, με τη μοναρχία να αμφισβητείται συνεχώς.

Πολιτική Αστάθεια και Εναλλαγές Καθεστώτων

Η Ελλάδα πέρασε μέσα στον Μεσοπόλεμο από **μοναρχία σε δημοκρατία**, από **κοινοβουλευτισμό σε δικτατορίες**, και ξανά πίσω.

1924: Ανακήρυξη της Β' Ελληνικής Δημοκρατίας

- Μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή και την έξωση του βασιλιά Κωνσταντίνου, η Ελλάδα γίνεται επίσημα **δημοκρατία**.
- Η περίοδος χαρακτηρίζεται από **συνεχή πραξικοπήματα, συγκρούσεις μεταξύ βενιζελικών και βασιλικών**, και **αστάθεια στην εξουσία**.

1925–1926: Δικτατορία Πάγκαλου

- Ο στρατηγός Θεόδωρος Πάγκαλος αναλαμβάνει την εξουσία με πραξικόπημα.
- Η διακυβέρνησή του είναι αυταρχική, σύντομη και ανατρέπεται από τον Κονδύλη.

Σύγχρονη Ιστορία της Ελλάδος (1875-σήμερα)

1935: Επαναφορά της Μοναρχίας

- Μετά από ένα νέο πραξικόπημα, ο **Γεώργιος Β'** επιστρέφει στον θρόνο.
- Το δημοψήφισμα που επικυρώνει την επιστροφή χαρακτηρίζεται από **εκτεταμένη νοθεία**.

Η Οικονομία στον Μεσοπόλεμο

Η οικονομική πορεία της Ελλάδας επηρεάστηκε άμεσα από την παγκόσμια οικονομική κατάσταση:

- Η **Μεγάλη Ύφεση (1929)** έπληξε τη γεωργία, το εμπόριο και τις εξαγωγές.
- Η **δραχμή υποτιμήθηκε**, η ανεργία αυξήθηκε, και η κοινωνική δυσαρέσκεια εντάθηκε.
- Παρ' όλα αυτά, η χώρα έκανε σημαντικά **δημόσια έργα**, με προσπάθειες εκσυγχρονισμού της υποδομής (λιμάνια, σιδηρόδρομοι, ηλεκτροδότηση).

Η Δικτατορία της 4ης Αυγούστου (1936–1941)

Το 1936, ο **Ιωάννης Μεταξάς**, με τη συγκατάθεση του βασιλιά και υπό το πρόσχημα της αποτροπής κοινωνικής εξέγερσης, εγκαθιδρύει το **καθεστώς της 4ης Αυγούστου**.

Χαρακτηριστικά του καθεστώτος:

- **Κατάργηση του κοινοβουλίου και των κομμάτων**
- **Λογοκρισία, καταστολή και φυλακίσεις πολιτικών αντιπάλων**
- **Οργάνωση μαζικών νεολαιών (ΕΟΝ)**
- **Καλλιέργεια εθνικιστικού λόγου και συμβόλων**

Παρά τα αυταρχικά χαρακτηριστικά, η κυβέρνηση Μεταξά **προχώρησε σε κοινωνικές μεταρρυθμίσεις**, όπως: Εργατική νομοθεσία, ίδρυση ΙΚΑ (1937), Ρυθμίσεις για την αγροτική παραγωγή.

Σύγχρονη Ιστορία της Ελλάδος (1875-σήμερα)

Προετοιμασία για τον Πόλεμο

Από το 1939 και μετά, η Ευρώπη μπαίνει σε τροχιά πολέμου. Η Ελλάδα, αν και επίσημα ουδέτερη, **προετοιμάζεται σιωπηρά** για ενδεχόμενη σύγκρουση:

- Οχυρώνεται η ελληνοαλβανική μεθόριος,
- Ενισχύεται ο στρατός,
- Υπάρχει ετοιμότητα για εθνική άμυνα.

Στις **28 Οκτωβρίου 1940**, ο Μεταξάς απορρίπτει το ιταλικό τελεσίγραφο και η Ελλάδα εισέρχεται στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο — αλλά αυτό ανήκει πια σε άλλη ιστορική ενότητα.

Συμπεράσματα

Η περίοδος του Μεσοπολέμου στην Ελλάδα ήταν μία **σκληρή μεταβατική εποχή**.

Η χώρα πάλεψε να σταθεροποιηθεί, να επουλώσει τις πληγές της Μικρασιατικής Καταστροφής και να ενσωματώσει τους πρόσφυγες. Όμως, **ο πολιτικός διχασμός και οι εσωτερικές συγκρούσεις** δεν της επέτρεψαν να αποκτήσει μακροχρόνια σταθερότητα.

Και όμως — μέσα σε όλα αυτά, τέθηκαν οι βάσεις για θεσμούς, έργα και αλλαγές που επηρέασαν τις επόμενες δεκαετίες.

Σύγχρονη Ιστορία της Ελλάδος (1875-σήμερα)

V. Η δεκαετία του 1940

Πόλεμος, Κατοχή, Αντίσταση, Εμφύλιος

Εισαγωγή

Η δεκαετία του 1940 υπήρξε **ίσως η πιο σκοτεινή και ταραχώδης περίοδος της νεότερης ελληνικής ιστορίας**. Η Ελλάδα ενεπλάκη στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, βίωσε τριπλή κατοχή, λιμό, καταστροφές και εκτελέσεις, ενώ μετά την απελευθέρωση οδηγήθηκε σε έναν σκληρό και αδελφοκτόνο εμφύλιο πόλεμο.

Η χώρα **αιμορράγησε κοινωνικά, οικονομικά και πολιτικά**, και τα τραύματα της εποχής αυτής θα τη συνοδεύουν για δεκαετίες.

Ο Πόλεμος του 1940 – Το Έπος της Αλβανίας

28 Οκτωβρίου 1940: Ο πρωθυπουργός **Ιωάννης Μεταξάς** απορρίπτει το ιταλικό τελεσίγραφο.

Η Ελλάδα λέει το ιστορικό **«Όχι»** και μπαίνει στον πόλεμο.

- Οι ελληνικές δυνάμεις απωθούν τον ιταλικό στρατό και **εισβάλλουν στην Αλβανία**, καταλαμβάνοντας σημαντικές πόλεις όπως η Κορυτσά.
- Η **ελληνική αντίσταση** ενάντια στις δυνάμεις του Άξονα προκαλεί διεθνή εντύπωση και ανεβάζει το ηθικό των συμμάχων.

Όμως, στις **6 Απριλίου 1941**, η **Γερμανία επιτίθεται** στην Ελλάδα από τα ελληνοβουλγαρικά σύνορα.

Παρά τη σθεναρή αντίσταση, οι ελληνικές και βρετανικές δυνάμεις δεν καταφέρνουν να την αναχαιτίσουν.

Στις **27 Απριλίου 1941**, η Αθήνα καταλαμβάνεται:

Αρχίζει η Κατοχή.

Η Κατοχή (1941–1944)

Η Ελλάδα κατακτάται από τις **δυνάμεις του Άξονα** – Γερμανοί, Ιταλοί και Βούλγαροι μοιράζονται τη χώρα.

Σύγχρονη Ιστορία της Ελλάδος (1875-σήμερα)

Οι επιπτώσεις:

- 🦠 **Λιμός** τον χειμώνα του 1941–1942: Περισσότεροι από **300.000 άνθρωποι** πεθαίνουν από την πείνα.
- 🔥 **Καταστροφή χωριών και σφαγές αμάχων**: Δίστομο, Καλάβρυτα, Βιάννος και άλλες μαρτυρικές περιοχές.
- 🌐 Οικονομική κατάρρευση: Ακρίβεια, πληθωρισμός, μαύρη αγορά.

Η Εθνική Αντίσταση

Παρά τις συνθήκες, στην Κατοχή γεννιέται ένα **μεγαλειώδες κίνημα Αντίστασης**.

Οι σημαντικότερες οργανώσεις:

- **ΕΑΜ (Εθνικό Απελευθερωτικό Μέτωπο)** – με πολιτικό και στρατιωτικό σκέλος: τον **ΕΛΑΣ**
- **ΕΔΕΣ (Εθνικός Δημοκρατικός Ελληνικός Σύνδεσμος)** – υπό τον Ναπολέοντα Ζέρβα
- **ΕΚΚΑ, ΠΕΑΝ**, και άλλες μικρότερες αντιστασιακές ομάδες

📍 Το **1942**, ΕΛΑΣ και ΕΔΕΣ συνεργάζονται για την **ανατίναξη της γέφυρας του Γοργοποτάμου** — ένα από τα σημαντικότερα σαμποτάζ στην κατεχόμενη Ευρώπη.

Η Αντίσταση αποτελεί **πηγή υπερηφάνειας**, αλλά παράλληλα, οι πολιτικές διαφορές **πυροδοτούν διχόνοιες** που θα οδηγήσουν στην τραγωδία του εμφυλίου.

Απελευθέρωση και Πολιτική Αβεβαιότητα (1944)

Οκτώβριος 1944: Οι Γερμανοί αποχωρούν από την Αθήνα.

Η Ελλάδα είναι πλέον **ελεύθερη**... αλλά όχι ενωμένη.

Οι **αντιστασιακές οργανώσεις** έχουν αποκτήσει δύναμη, αλλά **δεν υπάρχει συμφωνία για το ποιος θα κυβερνήσει**.

📍 Η Συμφωνία της Καζέρτας (Σεπτέμβριος 1944) όριζε πως οι αντάρτικες δυνάμεις θα τελούσαν υπό τον έλεγχο της εξόριστης κυβέρνησης και του στρατηγού Σκόμπι (Βρετανία).

Τα Δεκεμβριανά (Δεκέμβριος 1944)

Σύγχρονη Ιστορία της Ελλάδος (1875-σήμερα)

3 Δεκεμβρίου 1944: Ξεσπούν συγκρούσεις στην Αθήνα μεταξύ του **ΕΛΑΣ** και των βρετανικών/κυβερνητικών δυνάμεων.

Τα **Δεκεμβριανά** διαρκούν έως τον Ιανουάριο του 1945 και **σπέρνουν το πρώτο μεγάλο ρήγμα** που οδηγεί στον εμφύλιο.

Συμφωνία της Βάρκιζας (Φεβρουάριος 1945)

Μετά τη λήξη των Δεκεμβριανών, υπογράφεται συμφωνία:

- Ο **ΕΛΑΣ** **αφοπλίζεται**,
- Οι πολιτικοί κρατούμενοι **απελευθερώνονται**,
- Προβλέπεται **συμμετοχή όλων** σε μελλοντικές εκλογές.

Ωστόσο, η εφαρμογή της **δεν ήταν πλήρης**.

Αντιθέτως, ξεκινά ένα **αντι-αριστερό κύμα διώξεων και δολοφονιών**, γνωστό ως **«λευκή τρομοκρατία»**.

Ο Εμφύλιος Πόλεμος (1946–1949)

Τον Μάρτιο του 1946, με αφορμή δολοφονίες και διώξεις, ξεκινά ο **ελληνικός εμφύλιος**.

Οι **κομμουνιστές αντάρτες (ΔΣΕ)** συγκρούονται με τον **εθνικό στρατό**, με στήριξη από τη Βρετανία και αργότερα τις ΗΠΑ (Δόγμα Τρούμαν).

Ο πόλεμος θα κρατήσει έως το **1949**, αφήνοντας πίσω:

- 100.000+ νεκρούς,
- δεκάδες χιλιάδες πρόσφυγες,
- χωριά ερημωμένα,
- βαθιά **πολιτική και κοινωνική πόλωση** που θα διαρκέσει δεκαετίες.

Σύγχρονη Ιστορία της Ελλάδος (1875-σήμερα)

Συμπεράσματα

Η δεκαετία του 1940 ήταν **μια δεκαετία αίματος, πόνου και ηρωισμού**.

Η Ελλάδα αντιστάθηκε στον φασισμό και έγινε σύμβολο θάρρους.

Αλλά όταν ο κοινός εχθρός έφυγε, οι **εσωτερικές διαφορές** και ο **πολιτικός διχασμός** την οδήγησαν σε έναν εμφύλιο που διέλυσε την ελπίδα για εθνική ενότητα.

Η δεκαετία αυτή άφησε πίσω της **τραύματα, μνήμες και μαθήματα**, που διαμορφώνουν ακόμα και σήμερα τον τρόπο που βλέπουμε την Ιστορία.

Σύγχρονη Ιστορία της Ελλάδος (1875-σήμερα)

VI. Η περίοδος από το 1949 έως το 1974

Από την Εμφυλιακή Καταστροφή στην Πτώση της Δικτατορίας

Εισαγωγή

Η περίοδος από το τέλος του Εμφυλίου Πολέμου (1949) έως την πτώση της δικτατορίας των Συνταγματαρχών (1974) αποτελεί μία μακρά και σύνθετη ιστορική εποχή, κατά την οποία η Ελλάδα προσπάθησε να επουλώσει τα τραύματά της, να εκσυγχρονιστεί, αλλά και να αντιμετωπίσει πολιτικές εντάσεις, κοινωνικούς αποκλεισμούς και αντιδημοκρατικές εκτροπές.

Από το **παρατηρητήριο του Ψυχρού Πολέμου** μέχρι τη **στρατιωτική χούντα**, η χώρα διέγραψε μία δύσκολη πορεία που κατέληξε τελικά στη **μεταπολιτευτική Δημοκρατία**.

Η Ελλάδα μετά τον Εμφύλιο (1949–1952)

Ο Εμφύλιος Πόλεμος έληξε το 1949 με τη νίκη του κυβερνητικού στρατού. Η χώρα ήταν **κατεστραμμένη**:

- Χιλιάδες νεκροί και τραυματίες,
- Πολλοί πρόσφυγες, κυρίως από τα χωριά της Βόρειας Ελλάδας,
- Οικονομία σε πλήρη παρακμή.

📌 Η κυβέρνηση ξεκίνησε μια προσπάθεια **ανασυγκρότησης**, κυρίως με **οικονομική και στρατιωτική βοήθεια από τις ΗΠΑ**, μέσω του **Δόγματος Τρούμαν** και του **Σχεδίου Μάρσαλ**.

💠 Όμως, ο διχασμός δεν τελείωσε:

Οι κομμουνιστές τέθηκαν εκτός νόμου, πολλοί βρέθηκαν στην εξορία ή φυλακίστηκαν, και το κράτος οικοδομήθηκε με **αντικομμουνιστική λογική**.

Η Μεταπολεμική Ανάπτυξη και ο Ψυχρός Πόλεμος (1950s–1960s)

Η δεκαετία του '50 σηματοδοτεί την έναρξη μιας περιόδου **οικονομικής ανάπτυξης** αλλά και **πολιτικής αστάθειας**.

Οικονομία:

Σύγχρονη Ιστορία της Ελλάδος (1875-σήμερα)

- Ανάπτυξη με επίκεντρο την ανοικοδόμηση, τις υποδομές και τη βιομηχανία.
- Τα πρώτα μεταναστευτικά ρεύματα προς τη Γερμανία, την Αμερική, την Αυστραλία.
- Ανάδειξη μεσαίας τάξης, αλλά και αυξανόμενες κοινωνικές ανισότητες.

Πολιτική σκηνή:

- Συνεχείς εκλογές και κυβερνητικές αλλαγές.
- Ενίσχυση της **δεξιάς παράταξης** υπό τον **Κωνσταντίνο Καραμανλή** (ΕΡΕ).
- Η Αριστερά παρέμενε στο περιθώριο, αν και το κόμμα της ΕΔΑ συγκέντρωνε σημαντικό ποσοστό.

Η Δολοφονία Λαμπράκη και η Κρίση της Δημοκρατίας

Το 1963, η δολοφονία του βουλευτή **Γρηγόρη Λαμπράκη** από παρακρατικούς μηχανισμούς, συγκλόνισε τη χώρα.

- Αποκάλυψε τη **σύνδεση του παρακράτους με κρατικούς μηχανισμούς**.
- Έφερε στο προσκήνιο τη **διαφθορά**, την **καταστολή** και τη **διάβρωση της Δημοκρατίας**.

Το γεγονός αυτό έγινε καταλύτης για την άνοδο της **Ένωσης Κέντρου** με ηγέτη τον **Γεώργιο Παπανδρέου**, ο οποίος υποσχόταν “Αλλαγή”.

Τα Ιουλιανά και η Πορεία προς τη Χούντα

Το καλοκαίρι του **1965**, ο βασιλιάς **Κωνσταντίνος Β΄** συγκρούστηκε με τον εκλεγμένο πρωθυπουργό Γεώργιο Παπανδρέου.

Η απόφαση του βασιλιά να τον παύσει προκάλεσε πολιτική κρίση.

Τα γεγονότα αυτά, γνωστά ως **Ιουλιανά**, άνοιξαν τον δρόμο για την αποσταθεροποίηση του πολιτεύματος.

Οι διαδηλώσεις, οι απεργίες, η αστυνομική βία και η έλλειψη σταθερότητας οδήγησαν την κοινή γνώμη σε σύγχυση και φόβο.

Σύγχρονη Ιστορία της Ελλάδος (1875-σήμερα)

Η Δικτατορία των Συνταγματαρχών (1967–1974)

21 Απριλίου 1967: Ομάδα Συνταγματαρχών υπό τον Γεώργιο Παπαδόπουλο καταλαμβάνει την εξουσία με πραξικόπημα, λίγες ημέρες πριν τις προγραμματισμένες εκλογές.

Η Χούντα επέβαλε:

- Στρατιωτικό νόμο,
- Κατάργηση κομμάτων,
- Συλλήψεις, βασανιστήρια και εξορίες,
- Ακραία λογοκρισία,
- Εθνικιστική και αντιδημοκρατική προπαγάνδα.

Η περίοδος χαρακτηρίστηκε από **εσωτερική καταστολή** αλλά και προσπάθεια εκσυγχρονισμού μέσω μεγάλων δημοσίων έργων.

Η Πτώση της Δικτατορίας – Κύπρος και Μεταπολίτευση

Τον **Ιούλιο του 1974**, το καθεστώς της Χούντας οργάνωσε **πραξικόπημα στην Κύπρο** με στόχο την ένωση (ένωση = ένωση Κύπρου με Ελλάδα).

Ακολούθησε **τουρκική εισβολή** και **κατοχή του 37% της Κύπρου**, γεγονός που **απονομιμοποίησε τη Χούντα**.

Ο Παπαδόπουλος είχε ήδη ανατραπεί από σκληροπυρηνικούς αξιωματικούς (Ιωαννίδης), αλλά το φιάσκο της Κύπρου κατέρριψε οριστικά τη δικτατορία.

24 Ιουλίου 1974: Ο **Κωνσταντίνος Καραμανλής** επιστρέφει από το Παρίσι και αναλαμβάνει την κυβέρνηση.

Ξεκινά έτσι η **Μεταπολίτευση** – η πορεία προς την αποκατάσταση της Δημοκρατίας.

Συμπεράσματα

Η περίοδος 1949–1974 ήταν γεμάτη **αντιφάσεις**:

Σύγχρονη Ιστορία της Ελλάδος (1875-σήμερα)

- Από τη μια, **ανάπτυξη και εκσυγχρονισμός**.
- Από την άλλη, **πολιτική βία, καταστολή, και δημοκρατικές εκτροπές**.

Η Ελλάδα βίωσε:

- Ανάκαμψη αλλά και προσφυγιά,
- Αντιπαράθεσεις αλλά και σιωπές,
- Σταθερότητα σε κάποιες στιγμές, αλλά και αυταρχισμό.

Η λήξη της Χούντας και η αρχή της Μεταπολίτευσης αποτέλεσαν **μια νέα αρχή για την ελληνική Δημοκρατία**.

VII: Μεταπολίτευση

Η Αποκατάσταση της Δημοκρατίας και η Πορεία προς τον Ευρωπαϊκό Προσανατολισμό

Εισαγωγή

Η **Μεταπολίτευση** είναι η περίοδος που ξεκινά μετά την πτώση της δικτατορίας των Συνταγματαρχών το καλοκαίρι του 1974 και αποτελεί το θεμέλιο της σύγχρονης ελληνικής Δημοκρατίας.

Η Ελλάδα, μετά από επτά χρόνια αυταρχικής διακυβέρνησης και την εθνική τραγωδία της Κύπρου, εισέρχεται σε μια νέα εποχή με κύρια χαρακτηριστικά την **πολιτική σταθερότητα**, την **ενίσχυση των θεσμών** και τη **στροφή προς την Ευρώπη**.

Η Πτώση της Χούντας και η Αποκατάσταση της Δημοκρατίας

 24 Ιουλίου 1974: Μετά την τουρκική εισβολή στην Κύπρο, το καθεστώς Ιωαννίδη καταρρέει. Ο **Κωνσταντίνος Καραμανλής**, πολιτικός της δεξιάς που είχε αυτοεξοριστεί στο Παρίσι, επιστρέφει και αναλαμβάνει την πρωθυπουργία.

Η πρώτη κυβέρνηση **εθνικής ενότητας** είχε ως άμεσο στόχο:

- Την αποκατάσταση της τάξης,
- Την πλήρη επιστροφή στον κοινοβουλευτισμό,
- Και την επαναφορά των ελευθεριών.

 Στις **17 Νοεμβρίου 1974** διενεργείται **δημοψήφισμα**, με το οποίο καταργείται η μοναρχία και η Ελλάδα γίνεται **προεδρευόμενη κοινοβουλευτική δημοκρατία**.

Το Σύνταγμα του 1975 και η Νέα Δημοκρατική Τάξη

Το **Σύνταγμα του 1975**, το οποίο συντάχθηκε υπό την κυβέρνηση Καραμανλή, κατοχυρώνει:

- Την αρχή της λαϊκής κυριαρχίας,
- Τα πολιτικά και ατομικά δικαιώματα,
- Τον διαχωρισμό των εξουσιών,

Σύγχρονη Ιστορία της Ελλάδος (1875-σήμερα)

- Την **ανεξαρτησία της Δικαιοσύνης**.

Η Ελλάδα μετασχηματίζεται σε **σταθερή κοινοβουλευτική δημοκρατία**, με τις εκλογές, τα κόμματα και την ελευθερία του λόγου να επανέρχονται πλήρως στο πολιτικό σκηνικό.

Η Ευρωπαϊκή Πορεία της Ελλάδας

Μια από τις βασικές στρατηγικές της Μεταπολίτευσης ήταν η **ευρωπαϊκή ολοκλήρωση**.

- Το 1979 υπογράφεται η συμφωνία προσχώρησης της Ελλάδας στην **Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (ΕΟΚ)**.
- Την **1η Ιανουαρίου 1981**, η Ελλάδα γίνεται **πλήρες μέλος της ΕΟΚ**, ενισχύοντας τον θεσμικό, οικονομικό και γεωπολιτικό της ρόλο στην Ευρώπη.

Η πορεία αυτή προσέφερε:

- Χρηματοδοτικά εργαλεία για αγροτική, βιομηχανική και περιφερειακή ανάπτυξη,
- Νομική εναρμόνιση και ενίσχυση των θεσμών,
- Διεθνή ασφάλεια και κύρος.

Η Ποινική Δίωξη της Χούντας

Μια εμβληματική στιγμή της Μεταπολίτευσης ήταν η **δίκη των Πρωταιτίων της Χούντας**.

- Το **1975**, τα ηγετικά στελέχη της στρατιωτικής δικτατορίας (Παπαδόπουλος, Ιωαννίδης κ.ά.) δικάζονται και καταδικάζονται σε ισόβια κάθειρξη.
- Η δίκη αποτέλεσε **ισχυρό συμβολισμό αποκατάστασης της δημοκρατικής νομιμότητας** και αποτροπή μελλοντικών πραξικοπημάτων.

Πολιτικές Εξελίξεις και Νέες Παρατάξεις

Η περίοδος της Μεταπολίτευσης χαρακτηρίστηκε από **πολιτική ομαλότητα και ισχυρό δικομματισμό**.

- Η **Νέα Δημοκρατία**, υπό τον Καραμανλή, καθιερώνεται ως η κυρίαρχη δύναμη της Κεντροδεξιάς.

Σύγχρονη Ιστορία της Ελλάδος (1875-σήμερα)

- Το **ΠΑΣΟΚ**, υπό τον **Ανδρέα Παπανδρέου**, αναδεικνύεται ως κύριος εκπρόσωπος της Κεντροαριστεράς και κερδίζει τις εκλογές το 1981, με σύνθημα την **Αλλαγή**.

Η εναλλαγή αυτών των δύο κομμάτων στην εξουσία διατηρεί την πολιτική σταθερότητα, παρά τις ιδεολογικές τους διαφορές.

Συμπεράσματα

Η Μεταπολίτευση είναι η πιο **μακροχρόνια περίοδος πολιτικής σταθερότητας** στην ιστορία της νεότερης Ελλάδας.

Αντιπροσωπεύει:

- Την **επιστροφή των δημοκρατικών θεσμών**,
- Την **εμπέδωση των πολιτικών ελευθεριών**,
- Τον **ευρωπαϊκό προσανατολισμό**,
- Την **τελική ήττα του αυταρχισμού** και των στρατιωτικών επεμβάσεων στην πολιτική ζωή.

Παρά τα προβλήματα, τα σκάνδαλα και τις κρίσεις που ακολούθησαν στις δεκαετίες που ακολούθησαν, η Μεταπολίτευση θεμελίωσε τον πυρήνα της σύγχρονης ελληνικής ταυτότητας ως **δημοκρατικό και ευρωπαϊκό κράτος δικαίου**.